

РОЗВИТОК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Онопрійчук Д. О.
здобувач вищої освіти факультету менеджменту,
Миколаївський національний аграрний університет
Науковий керівник – Олійник Т. Г.,
кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Сільське господарство є однією з ключових галузей економіки, що забезпечує продовольчу безпеку та сприяє сталому розвитку сільських територій. Проте ефективність цієї галузі значною мірою залежить від стану та розвитку основних засобів. Для забезпечення ефективного розвитку сільського господарства необхідно шукати інноваційні рішення для модернізації основних засобів. Багато фермерів мають обмежені фінансові ресурси для інвестицій у нові основні засоби. Такі фактори як недостатня автоматизація та технологічне відставання стримують ефективність аграрного сектора економіки. Крім того, існує нагальна потреба впровадження екологічно чистих та енергоефективних технологій, що відповідають сучасним вимогам.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемами розвитку основних засобів та їх модернізації в галузі сільського господарства активно займаються вітчизняні науковці, зокрема Кісіль М. І., Могилова М. М. [1], Касич А. О. [2], Євтушенко О. А. [3] та багато інших.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є аналіз розвитку основних засобів у сільському господарстві України та визначення шляхів їх модернізації для підвищення ефективності аграрних підприємств. Завданнями є оцінка вартості основних засобів в Україні в галузі сільському господарстві та їх частку в загальному обсязі, а також аналіз темпів впровадження нових основних засобів.

Виклад основного матеріалу. У сучасних ринкових відносинах питання формування, управління та раціонального використання основних засобів має велике значення. Ефективність управління активами підприємства

відображається на якості його продукції, прибутку від реалізації товарів і послуг, показниках собівартості та рентабельності, а також на фінансових результатах у цілому [4].

Проаналізовано вартість основних засобів в сільському господарстві за 2000 – 2021 роки (рис. 1). Починаючи з 2000 року по 2006 рік спостерігалася тенденція до зменшення вартості основних засобів. За цей період їх вартість зменшилася з 97,5 млрд грн до 75,5 млрд грн. Однак, починаючи з 2007 року відзначаємо щорічне зростання вартості основних засобів. Найбільше зростання у грошовому вимірі спостерігаємо у 2017 році (на 71,2 млрд грн) та у 2020 році (на 71,1 млрд грн), а у відсотковому вимірі – у 2016 році (на 28,7%), у 2017 році (на 26,3%), у 2015 році (на 22,6%) та у 2008 році (на 21,4%). Варто відзначити, що з 2016 року темпи зростання зменшуються в середньому на 3,7 в. п. щорічно. Це пов'язано з тим, що обсяги експлуатації основних засобів за останні 20 років в сільському господарстві зросли більш ніж у 6 разів (з 97,5 млрд грн у 2020 році до 595,9 млрд грн у 2021 році).

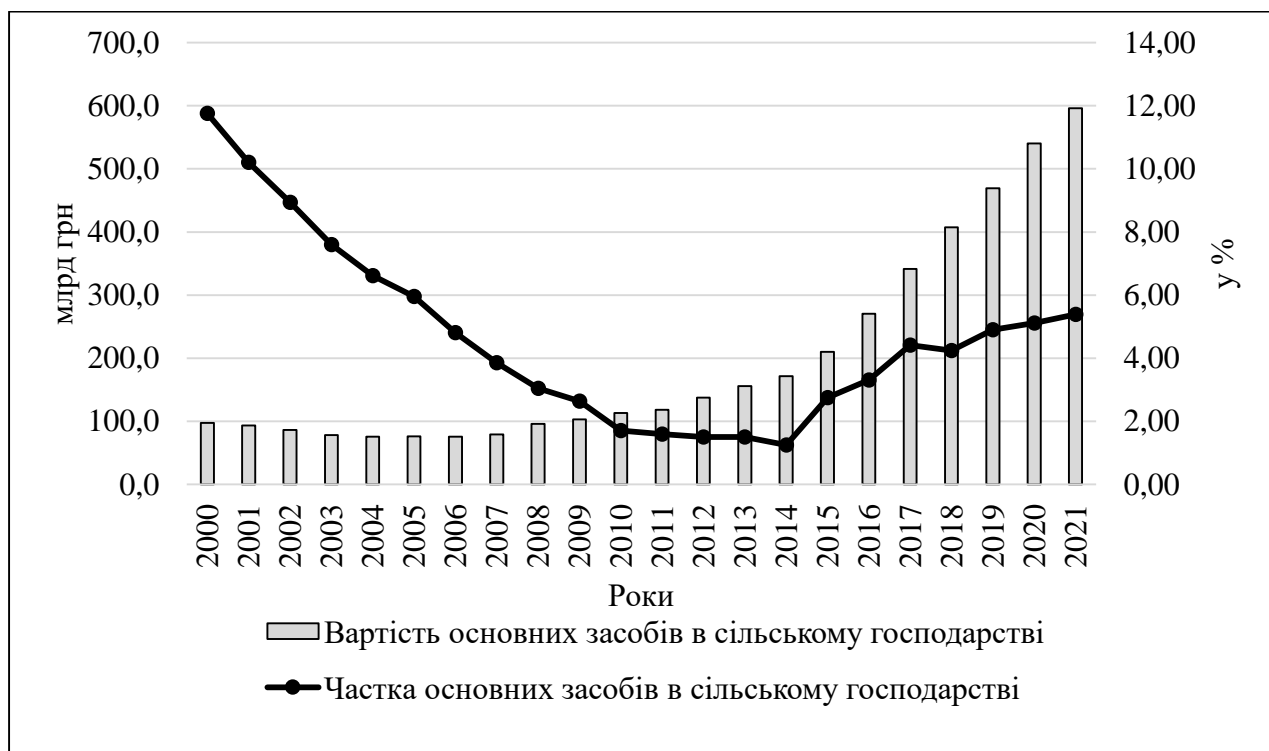

Рисунок 1. Вартість основних засобів в сільському господарстві та їх частка в загальному обсязі основних засобів за 2000 – 2021 роки

Джерело: побудовано автором з використанням [5]

Аналізуючи частку основних засобів в сільському господарстві в загальному обсязі основних засобів, бачимо, що з 2000 по 2014 рік відбувалось скорочення їх частки (з 11,76% у 2000 році до 1,25% у 2012 році). Найсуттєвіше скорочення спостерігається у період з 2001 по 2003 рік (на 1,56 в. п., на 1,27 в. п. та на 1,33 в. п. відповідно) та у 2006 році (на 1,14 в. п.). Починаючи з 2014 року спостерігаємо тенденцію до зростання (з 1,25% до 5,39%). Використовуючи історичні дані, виконано прогнозування частки основних засобів в сільському господарстві. Згідно нього, до 2027 року прогнозується зменшення їх частки до приблизно 2,00%.

Згідно наведених даних, розраховано коефіцієнт кореляції вартості основних засобів та їх частки в загальному обсязі. Коефіцієнт кореляції дорівнює $r = -0.0913$. Це означає, що зв'язок даних показників дуже слабкий, майже відсутній. Даний зв'язок показує, що при збільшенні вартості основних засобів в сільському господарстві, їх частка зменшується. Однак, даний зв'язок не можна вважати статистично значущим.

Висновки. Отже, в останні десятиліття спостерігається зростання вартості основних засобів у сільському господарстві, проте їх частка в загальному обсязі основних засобів країни залишається низькою. Прогноз свідчить про подальше скорочення частки основних засобів у сільському господарстві, що вказує на необхідність пошуку інноваційних рішень для модернізації основних засобів та підтримки галузі з боку держави.

Список використаних джерел

1. Могилова, М. М. (2015). Оптимізація методів та норм амортизації основних засобів сільського господарства: зб. наук. праць. *Економічний аналіз*, 19(3), 55-62.
2. Касич, А., & Телешун, А. (2016). Проблеми обліку основних засобів в сільському господарстві. *Фінансовий простір*, (3 (23)), 89-93.
3. Євтушенко, О. А. (2020). Аналіз стану та відтворення основних засобів у сільському господарстві дніпропетровської області.

4. Олійник Т. Г., Онопрійчук Д. О., Пшеничний І. С. Ефективність управління основними засобами аграрних підприємств. *Modern Economics*. 2024. № 43(2024). С. 73-81. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V43\(2024\)-10](https://doi.org/10.31521/modecon.V43(2024)-10).

5. Державна служба статистики України.
URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 23.09.2024).